

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“

СТАНОВИЩЕ

От: доц. д-р Светла Богданова Бонева

УНСС, Факултет „Международна икономика и политика“, Зам.-декан
Катедра „Международни икономически отношения и бизнес“

Член на научно жури в конкурс за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ в ДВ бр. 52/02.07.2019 г. за доцент по професионално направление 3.8. Икономика (Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка (Макрофинансова интеграция на страните от Централна и Източна Европа))

Основание: Заповед № 1448/30.08.2019 г. на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград

Относно: научната, научно-приложната и професионално-академичната дейност и продукция, представена от **Иван Крумов Тодоров - участник в конкурса**

I. Обобщени данни за научната продукция и дейността на кандидата

Иван Крумов Тодоров е роден през 1977 г. Притежава ОКС „Бакалавър“ по специалността „Международни икономически отношения“ от Университета за национално и световно стопанство в София и ОКС „Магистър“ по специалността „Финанси“ от Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград.

През 2012 г. Иван Тодоров придобива образователна и научна степен „Доктор“ по научната специалност „Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ с дисертационен труд на тема „Макрофинансова специфика на интеграцията на България в Европейския съюз“. През 2008 г. кандидатът е назначен като асистент в Катедра „Финанси и отчетност“.

До момента, Иван Тодоров има значителен преподавателски опит (водени лекционни курсове и семинарни упражнения) по дисциплините „Макроикономика“, „Финансов анализ“, „Финансово планиране“, „Сравнителни икономически системи“,

„Геоикономика“ и др. Участвал е в разработването на учебна документация (учебни програми и учебни планове), както и в изготвянето на доклади за акредитиране и следакредитационно наблюдение и контрол на специалностите в професионално направление 3.8 Икономика. Иван Тодоров съдейства за практическата подготовка на студентите от специалност „Финанси“ с работата си като ръководител на Преддипломния стаж на студентите от специалността. Иван Тодоров работи активно със студентите и докторантите в Катедра „Финанси и отчетност“. През годините на преподавателската си дейност кандидатът е бил научен ръководител на дипломанти в ОКС „Бакалавър“ и „Магистър“, двама докторанти (успешно защитили дисертационния си труд) и рецензент на дипломни разработки.

Представената за целите на конкурса научна продукция на Иван Тодоров включва общо 29 публикации, от които 20 са самостоятелни, а 9 са написани в съавторство. Списъкът с публикации на кандидата включва четири монографии, два учебника, четири студии, четиринадесет статии и пет доклада, публикувани в сборници от научни конференции. Десет от представените публикации са написани на английски език, а деветнадесет са на български език. Представената научна продукция свидетелства, че кандидатът притежава отлична професионална подготовка, познава и цитира коректно основните български и чуждестранни литературни източници по темата на обявения конкурс, умело използва статистически и иконометрични методи за целите на научните си изследвания, като на тази база получава достоверни резултати, формулира аргументирани изводи и целесъобразни препоръки. Резултатите от научните изследвания на кандидата са оформени и представени ясно, прецизно и логично и могат да бъдат използвани от преподаватели, научни работници, експерти, консултанти и анализатори.

II. Оценка на научните и на практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Представената научна продукция на кандидата съдържа редица резултати с характер на приноси, които обогатяват икономическата теория и практика. Някои от основните приносни моменти могат да бъдат обобщени както следва:

1. Систематизирани са теоретичните основи на европейската икономическа интеграция

Анализирано е развитието на идеите в областта на международната икономическа интеграция. Представени са либералната, дирижистката и институционалната теория за икономическа интеграция, както и теорията за оптималната валутна зона. Разгледани са Копенхагенските критерии за членство в ЕС, Маастрихтските конвергентни критерии и критериите за оптималност на една валутна зона. Направен е опит за очертаване на ролята и значението на валутнокурсните режими по пътя към еврото. Изяснени са разликите между понятията "валутен режим" и "валутнокурсен режим". Систематизирани са типовете валутни режими и валутнокурсни режими. Анализирани са връзките на валутнокурсния режим с макроикономическите инструменти и платежния баланс. Разкрита е спецификата на избора на валутнокурсен режим. Открито е влиянието на валутнокурсните режими върху икономиките на новите държави-членки на ЕС. Разгледан е българският паричен съвет в контекста на бъдещото членство на страната в Еврозоната.

2. Установени са особеностите на макрофинансовата интеграция на новите страни-членки в Европейския съюз

Анализиран е процесът на валутна интеграция на новите страни-членки от момента на тяхното присъединяване към Европейския съюз. Фокусът на изследването е върху номиналната конвергенция (изпълнението на Маастрихтските критерии) и върху покриването на критериите за оптималната валута зона от тези страни. По-точно, търговската интеграция, финансовата интеграция, структурата на брутна добавена стойност и трудовите пазари на страните са изследвани от позициите на теорията за оптималната валутна зона и в контекста на вече постигнатото или предстоящо членство в Еврозоната. Разгледан е и опитът на новите страни-членки, които вече приеха еврото.

Анализирани са макроикономическите особености на интегрирането на България в Европейския съюз. Обоснована е необходимостта от интегрирането на малка страна като България в регионално интеграционно обединение като ЕС. Представени са макроикономическите ползи и разходи от еврочленството за нашата страна. Разгледана е готовността на България за участие в Еврозоната от позициите на теорията за оптималната валутна зона. Анализирани са макроикономическата политика и интеграционният процес на страната в условията на световна икономическа криза.

3. Анализиран е икономическият растеж на България в условията на паричен съвет

Систематизирани са емпиричните изследвания върху растежа в България в процеса на преход към пазарна икономика. Анализирана е динамиката на разходната

структура на БВП като детерминанта на краткосрочния икономически растеж от страната на търсенето, както и тенденциите в движението на дългосрочните фактори на растежа – норма на спестяване, темп на нарастване на производителността, прираст на населението, заетост и инвестиции. Чрез метода „счетоводство на икономическия растеж“ са идентифицирани основните детерминанти на растежа от страната на предлагането и е определен количествено техният принос за нарастването на реалния БВП. Формулирани са препоръчителни макроикономически политики за преодоляване на проблемите с растежа на българската икономика.

4. Изследван е бизнес цикълът на България в условията на паричен съвет

Обект на изследване са детерминантите на фазата на икономическия цикъл на България за периода от първото тримесечие на 2003 до третото тримесечие на 2015 г. Предмет на изследване е въздействието на лихвения спред, цените на петрола, новоиздадените разрешителни за строителство, индекса Sofix, доверието в промишления сектор и БВП на страните от Еврозоната върху фазата на икономическия цикъл. Използвана е методологията логистична регресия на времеви редове. Всички променливи оказват статистическо значимо влияние върху фазата на икономическия цикъл и посоката на това влияние съответства на теоретичните очаквания.

Анализирани са възможностите за фискално и монетарно въздействие върху икономическия цикъл на България в условията на паричен съвет. Идентифицирани са детерминантите на фазата на икономическия цикъл и на разрива на брутния вътрешен продукт на страната за периода от първото тримесечие на 2000 г. до второто тримесечие на 2017 г. С помощта на метода на логистична регресия на времеви редове и метода на най-малките квадрати е изследвано въздействието на задължителните минимални резерви, бюджетните приходи, бюджетните разходи, бюджетното салдо и държавния дълг върху фазата на икономическия цикъл и разрива на брутния вътрешен продукт. Получените резултати показват, че върху разрива на БВП оказват статистически значимо въздействие всички изброени променливи без държавния дълг, а върху фазата на икономическия цикъл – всички без бюджетните разходи.

Използвана е векторна авторегресия (VAR), за да се оцени доколко икономическият цикъл на България е синхронизиран с този на еврозоната (ЕЗ). Идентифицирани са основните фискални и монетарни фактори, въздействащи върху координацията на бизнес циклите на България и ЕЗ. Формулирани са препоръки за макроикономически политики, които да подпомогнат синхронизирането на

икономическия цикъл на България с този на ЕЗ и да подготвят нашата страна за приемане на еврото.

III. Критични бележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки по отношение на предоставените ми за рецензия материали. Имам една препоръка – кандидатът по конкурса да обмисли възможността да преведе (след приключването на конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“) на английски език и да публикува в подходящи чуждестранни издания своите публикации, които към момента на конкурса е представил на български език. По този начин те ще намерят по-голяма аудитория и ще получат по-висока цитируемост.

IV. Заключение

Представените от д-р Иван Тодоров документи и научна продукция във връзка с конкурса за заемане на академичната длъжност ДОЦЕНТ, обявен от ЮЗУ „Неофит Рилски“ покриват необходимите изисквания за заемане на посочената академично длъжност. Публикациите на кандидата представляват оригинални и актуални научни изследвания, авторът има добър език и стил, анализирал е значителен обем научна литература, обоснова добре своите позиции, заключения и препоръки.

Всичко това ми дава основание да гласувам убедено „ЗА“ присъждането на академичната длъжност ДОЦЕНТ на д-р Иван Тодоров.

Дата: 25.10.2019 г.

Член на журито:

(доц. д-р Светла Бонева)

SOUTH-WEST UNIVERSITY "NEOFIT RILSKI"

POSITION

By: Assoc. Prof. Dr. Svetla Bogdanova Boneva

UNWE, Faculty: International Economics and Politics, Vice Dean

Department: International Economic Relations and Business

Member of a scientific jury in a competition for occupation of the academic position "Associate Professor", announced by the SWU „Neofit Rilski” in *State Gazette Issue 52 of 2 July 2019* *z. in the professional field 3.8. Economics (Finance, money circulation, credit and insurance (Macrofinancial Integration of the Countries from Central and Eastern Europe))*

Legal basis: Order No. 1448 of 30 August 2019 of the Rector of the South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad

Concerning: the scientific, applied and professional academic activity and production, provided by **Ivan Krumov Todorov - participant in the competition**

I. Summary of the applicant's scientific production and activities

Ivan Krumov Todorov was born in 1977. He holds an educational and qualification degree "Bachelor" in the subject "International Economic Relations" from the University of National and World Economy and an educational and qualification degree "Master" in the subject "Finance" from the South-West University "Neofit Rilski". In 2012 Ivan Todorov acquired an educational and scientific degree "Doctor" in the scientific subject "Finance, Monetary Circulation, Credit and Insurance" with a dissertation entitled "Macrofinancial specificity of the integration of Bulgaria in the European Union". In 2008 the candidate was appointed an assistant professor at the Department of Finance and accounting.

Ivan Todorov has considerable teaching experience (lectured courses and seminars) in the disciplines "Macroeconomics", "Financial Analysis", "Financial Planning", "Comparative Economic Systems", "Geo-economics" and others. He has participated in the development of study documentation (study plans and study programs), as well as in the preparation of reports for accreditation and post-accreditation monitoring and control of the majors in the professional field 3.8 Economics. Ivan Todorov assists in the practical preparation of the

students in the major "Finance" with his work as the head of the Pre-Diploma Internship of the students in the major. Ivan Todorov works actively with students and PhD candidates in the Department of Finance and Accounting. During the years of his teaching activity, the candidate was a scientific supervisor of Bachelor's theses, Master's theses and two doctoral dissertations (successfully defended). He also reviewed diploma papers.

The scientific production submitted by Ivan Todorov for the purposes of the competition includes a total of 29 publications, of which 20 are standalone and 9 are co-authored. The candidate's list of publications includes four monographs, two textbooks, four studies, fourteen articles and five reports published in scientific conference proceedings. Ten of the submitted publications are written in English and nineteen are in Bulgarian. The provided scientific production testifies that the applicant has excellent professional training, knows and quotes correctly the main Bulgarian and foreign literary sources on the topic of the announced competition, skillfully uses statistical and econometric methods for the purposes of his research, and on this basis obtains reliable results, formulates well-reasoned conclusions and appropriate recommendations. The results of the applicant's research are designed and presented clearly, precisely and logically, and can be used by professors, researchers, experts, consultants and analysts.

II. Evaluation of the scientific and practical results and contributions of the creative production submitted for participation in the competition

The applicant's scientific output contains a number of contribution-oriented results that enrich economic theory and practice. Some of the major contributing points can be summarized as follows:

1. The theoretical foundations of European economic integration have been systematized

The development of ideas in the field of international economic integration is analyzed. The liberal, interventionist and institutional theories of economic integration are presented, as well as the optimum currency area theory. The Copenhagen criteria for EU membership, the Maastricht convergence criteria and the optimum currency area criteria are examined. An attempt has been made to outline the role and importance of exchange rate regimes on the path to the euro. The differences between the terms "currency regime" and "exchange rate regime" are clarified. The types of currency regimes and exchange rate regimes are systematized. The links between the exchange rate regime and macroeconomic instruments

and the balance of payments are analyzed. The specifics of the choice of exchange rate regime are disclosed. The impact of exchange rate regimes on the economies of the new EU Member States is highlighted. The Bulgarian currency board is considered in the context of the future membership of the country in the Euro area.

2. The peculiarities of the macrofinancial integration of the new Member States in the European Union have been identified

The process of monetary integration of the new Member States since their accession to the European Union is analyzed. The focus of the study is on nominal convergence (fulfillment of the Maastricht criteria) and on covering the criteria for the optimal currency area in these countries. Specifically, trade integration, financial integration, the structure of gross value added and the labor markets of the countries have been examined from the perspective of the optimum currency area theory and in the context of Euro area membership already achieved or forthcoming. The experience of the new member states that have already adopted the euro is also considered.

The macroeconomic features of Bulgaria's integration into the European Union are analyzed. The need to integrate a small country like Bulgaria into a regional integration association like the EU is justified. The macroeconomic benefits and costs of EU membership for our country are presented. Bulgaria's readiness to participate in the Euro area is considered from the standpoint of the theory of the optimum currency area. The macroeconomic policy and the integration process of the country in the conditions of the global economic crisis are analyzed.

3. The economic growth of Bulgaria in the currency board is analyzed

Empirical studies on Bulgaria's growth in the process of transition to a market economy have been systematized. The dynamics of the expenditure structure of GDP as a determinant of short-term economic growth on the demand side is analyzed, as well as trends in the movement of long-term growth factors - the rate of saving, the rate of productivity growth, population growth, employment and investment. Via the growth accounting method the key determinants of supply-side growth are identified and their contribution to real GDP growth is quantified. Advisable macroeconomic policies have been formulated to overcome the problems of growth of the Bulgarian economy.

4. The business cycle of Bulgaria under a currency board is examined

The objects of the research are the determinants of Bulgaria's business cycle phases from the first quarter of 2000 to the second quarter of 2016. The subject of the study is the influence of the interest spread, oil prices, building permits, the stock market index Sofix, the

confidence in industrial sector and the GDP of the euro area countries on business cycle phases. The methodology logistic regression of time series has been used. All variables have a significant impact on business cycle phases and the direction of impact corresponds to theoretical expectations.

The chances for fiscal and monetary influence on the business cycle of Bulgaria under a currency board arrangement have been analyzed. The determinants of Bulgaria's business cycle phase and output gap from the first quarter of 2000 till the second quarter of 2017 have been identified. The effects of minimum reserve requirements, fiscal balance, government revenue, government expenditure and government debt on the business cycle phase and the output gap have been studied. Two research methods have been employed – logistic regression and ordinary least squares regression of times series data. The study results imply that all mentioned variables except for government debt have a statistically significant impact on the output gap. The business cycle phase is significantly affected by all mentioned variables with the exception of government expenditure.

Vector autoregression (VAR) is used to assess the extent to which Bulgaria's economic cycle is synchronized with the one of the euro area (EA). The main fiscal and monetary factors affecting the coordination of the business cycles of Bulgaria and the EA are identified. Recommendations for macroeconomic policies are formulated to support the synchronization of Bulgaria's economic cycle with the one of the EA and to prepare our country for the adoption of the euro.

III. Critical notes and recommendations

I have no significant criticisms of the materials provided to me for review. I have one recommendation - the candidate to consider (after the end of the competition for the post of academic position "Assistant Professor") translating into English and to publish in relevant foreign journals those publications, which at the time of the competition he submitted in Bulgarian. In this way, they will find a larger audience and get a higher citation.

IV. Conclusion

The documents and the scientific production provided by Dr. Ivan Todorov for participation in the competition for the occupation of the academic position "Associate Professor", announced by the SWU "Neofit Rilski", cover the necessary requirements for the occupation of the position. Applicant's publications represent original and up-to-date scientific research, the author has

good language and style, has analyzed a considerable amount of scientific literature, has well substantiated his positions, conclusions and recommendations.

All of this gives me reason to vote in favor of the award of the academic position of Associate Professor to Dr. Ivan Todorov.

25 October 2019

Member of the scientific jury:

(Assoc. Prof. Dr. Svetla Boneva)